

KAIVAUSKERTOMUS

KAMPIN METROASEMA

1800-luvun rakennuksen pohjan kaivaus 1982

SISÄLLYSLUETTELO

	sivu
Johdanto	1
Kaivauspaikan esittely	2
Sijainti	3
Kaivaustekniikka	3
Maakerrostumat	3
Löydöt	4
Yhteenvedo	5
Luettelo löydöistä	6
Luettelo kartoista	7
Luettelo negatiiveista	8
Kopio peruskartasta 2034 06 HELSINKI, painettu 1979	10
Yleiskartta Kampin metroasemakaivaus 1:500 A 3	11
Yleiskartta Kampin metroasemakaivaus 1:100 A 4	12
Profiilikartta, seinämä A 1:25	A 3 13
Profiilikartta, seinämä B 1:25	A 3 14
Kuvataulut	15-17

JOHDANTO

Helsingin kaupunginmuseoon ilmoitettiin 22.4.1982 Kampin metroasema-työmaalta, että alueelta oli bussikatoksen perustuksia kaivinkoneella kaivettaessa löytynyt vanhaa kiveystä ja esineistöä. Työmaalle mentyä havaittiin esineiden löytyneen n. 3 m paksusta rakennustäytemaakerrosumasta. Perustustyöt keskeytettiin ja löytöpaikalla päätettiin suorittaa vähäalainen kaivaus, jotta saatasiin selville, onko paikalla jäänteitä aikaisempien talojen rakenteista.

Alueella on ollut 1700-luvulla haja-asutusta. 1800-luvun puolivälissä paikalla oli venäläisiä kasarmirakennuksia, jotka lienee purettu 1800-luvun lopulla, sillä rakennukset eivät näy vuonna 1885 ja 1900-luvun alussa piirretyissä kartoissa. 1900-luvun alkupuolella alueelle rakennettiin muutamia kivi- ja puurakennuksia. Tutkimusalue sijoittuu näiden jo purettujen rakennusten väliselle piha-alueelle.

Kaivaukset suoritettiin ajalla 23. - 30.4.1982. Tutkimusalueen suuruus oli n. 28 m².

Helsingissä 15.5.1982

Eero Ahtela

HELSINKI KAMPPI METROASEMA

1800-luvun rakennuspohjan kaivaus 1982

Kaupunginosa: Kamppi

Kortteli: 216

Tontti: RN:o 44

Peruskartta 2034 06 HELSINKI, painettu 1979

Tutkimusalueen koordinaatit $x = 7334$

$y = 5180$

$z = n. 16$

Paikalta ovat löydöt HKM: Diaarionumero 8570

Sivut 10-14 ovat kertomukseen liittyviä karttoja

Sivut 15-17 ovat kuvatauluja, joissa on valokuvat negatiiveista
82069, 82075, 82077, 82081, 82083, 82086, 82087, 82090, 82104, 82116,
82118

Luettelo kartoista ja negatiiveista on kertomuksen lopussa.

SIJAINTI

Tutkimuspaikka sijaitsee korttelissa 216, tontilla 44, n. 3,5 m rakenteilla olevasta metron lippuhallista luoteeseen. Paikalta on koilliseen Fredrikinkadulle matkaa n. 25 m, lounaaseen Runeberginkadulle n. 35 m ja luoteeseen Salomonkadulle n. 10 m. (Kartat s. 10-12, kuvataulu s. 15, kuvat 1 ja 2).

KAIVAUSTEKNIikka

Ensimmäiset löydöt alueelta tulivat metroasemaan liittyvän bussikatoksen perustuskuoppia kaivinkoneella kaivettaessa. Kuopat oli ehditty kaivaa n. 2,5 - 3 metrin syvyyteen. Tutkimuksen aluksi syvennettiin kuoppia edelleen kaivinkoneella siten, että ne ulottuivat koskemattomaan hiekkaan saakka. Ylösnostetuista maakasoista kerättiin tarkoin esineet ja esinepalat. Koska kaivinkoneella ei saa kyllin selvästi esiin mahdollisia rakenteellisia yksityiskohtia, päätettiin lapiolla kaivaen tutkia perustuskuoppien viereinen n. 8 m² alue (kartta s. 12).

Kaivausalue sidottiin metrotyömaalla käytettyyn kiintopisteeseen. Kiintopisteen absoluuttinen korkeus oli saatu kiinnittämällä se Fredrikinkadun ja Kampinkadun kulmauksessa sijaitsevaan kaupungin kiintopisteeseen N43 148, jonka korkeus on 18,90 m y.m.p. (kartta s. 11).

Tutkimusalueelta on piirretty profiilikartat mittakaavaan 1:25 kullmittain sijainneista seinämistä A ja B (kartat s. 13-14). Yleiskartat on piirretty mittakaavaan 1:100 ja 1:500 (kartat s. 11-12).

MAAKERROSTUMAT

Nykyinen maanpinnan taso oli tutkimuspaikalla n. 16,20 m y.m.p. Katuasfaltin alla oli n. 30 - 40 cm paksuudelta puhdasta hiekkaa. Tämän kerroksen alla oli n. 75 cm paksu kerros tummaa, likaista hiekkaa. Sen alapuolella, n. 15 m y.m.p., oli mukulakivistä laadottu kiveys. Kivet oli istutettu puhtaaseen hiekkaan. Korkeudella

14,40 - 14,90 m y.m.p. oli pääasiassa nokista hiekkaa, jossa paikoitellen oli laajojakin noki- ja hiililäikkiä (kartta s. 13). Tutkimusalueen koillissivulta tuli esiin korkeudella 14,50 - 16,00 m y.m.p. sijainnut rakennuksen perustakiveys, jossa kiviä oli 2 - 3 kerroksessa. Suurimmat kivet olivat kooltaan n. 75 x 100 cm. Mukulakiveys rajoittui selvästi perustakiveykseen (kartta s. 14). Korkeudella 13,20 - 14,30 m y.m.p. oli vaihtelevan paksuisina sekaisina kerroksina tummaa, likaista hiekkaa, hiiltä, nokea, nokista hiekkaa, savea, nokista savea, puujätettä, nokista puujätettä ja lastuja. Maassa oli paikoitellen irtonaisia tiiliä ja tiilenpaloja. Korkeudella 12,70 - 13,20 m y.m.p. oli tiivis kerros osittain nokista puujätettä, joukossa mm. runsaasti lastuja. Tässä kerroksessa oli myös tiiliä ja tiilenpaloja. Korkeudesta 12,70 m alaspäin maaperä oli puhdasta, koskemattonta hiekkaa.

LÖYDÖT

Löytöjä tuli koko tutkimusalueen laajuudelta. Mitään löytökeskittymiä ei havaittu, vaan esineistö sijaitsi hajallaan korkeudella 12,70 - 14,90 m y.m.p., ts. mukulakiveyksen ja koskemattoman hiekan välisissä maakerroksissa.

Löytöinä on katkelmia posliini-, fajanssi-, keramiikka, lasi-, puu- ja metalliesineistä sekä nahkakenkiä ja niiden paloja (ks. löytöluettelo s. 6-7). Posliini- ja fajanssipaloja on n. 90 - 100 esineestä. Ehjänä löytyi n. 7 cm pituinen lasittamatonta posliinia oleva kylpy-nukke Frozen Charlotta, jollaisia valmistettiin vv. 1850 - 1914). Palasia on kahvikupeista, lautasista, tuopeista, kulhoista ym. Astianpaloissa on seuraavien tehtaiden leimoja: Arabia, v. 1874 - 1890-luku, Gustafsberg v. 1857, Shelton Couldon Place v. 1858 ja Rörstrand v. 1837.

Keramiikanpaloja on n. 30 esineestä, mm. 2 kivennäisvesipullosta, tuopista, 3 sinappipurkista sekä erilaisista vadeista, ruukuista ja lautasista. Osa lautasista ja vadeista oli käsinmaalattu. N. 50 lasiesineestä on paloja. Ehjinä löytyivät pieni venäläinen ja ranskalainen pullo sekä 2 pientä lääkepulloa. Katkelmia on 9 pikarista, jotka on ajoitettavissa 1800-luvun lopulle, 5 juomalasista sekä 3 pikkupullosta. Lisäksi on erilaisten pullojen osia sekä katkelmia öljy-

lampusta. Puuesineitä löytyi mm. sammio. Metalliesineitä on mm. vasaran pää, messinkinappi sekä messinkinen soljen katkelma. Kokonaisia nahkakenkiä löytyi 4 kpl ja osia on n. 50 miesten, naisten ja lasten jalkineesta.

YHTEENVETO

Kampin metroaseman lippuhallin luoteispuolelta tutkittiin kaikkiaan n. 28 m² suuruinen alue. Noin metrin nykyisen 16,20 m y.m.p. olevan maanpinnan alta tuli esiin mukulakivistä ladottu piha- tai katukiveys. Koillisessa tämä kiveys rajoittui entisen rakennuksen perustakiveykseen, joka ulottui n. puoli metriä mukulakiveystä syvemmälle. Perusta- ja mukulakiveyksen alla oli 2 - 2,5 metrin paksuudelta sekaisina kerroksina rakennuspohjaksi luokiteltavaa maata, jossa oli mm. puujätettä ja irtotiiliä. Näissä kerroksissa ei havaittu kiinteitä talojen rakennejäännöksiä. Puhdas koskematon hiekka tuli näkyviin korkeudella 12,70 m y.m.p.

Rakennuspohjakerroksista löytyi osia n. 190 posliini-, fajanssi-, keramiikka-, lasi-, puu- ja metalliesineistä sekä n. 50 miesten, naisten ja lasten nahkajalkineesta. Kokonaisena oli säilynyt posliinista tehty kylpynukke Frozen Charlotta. Nukketyyppiä valmistettiin vv. 1850 - 1914. Edelleen ehjiä oli neljä pientä lasipulloa, puusammio sekä messinkinappi. Joissakin posliini- ja fajanssipaloissa on tehdasleimoja, mm. Arabia v. 1874 - 1890-luku, Gustafsberg v. 1857, Shelton Couldon Place v. 1858 ja Rörstrand v. 1837. Näiden astioiden ja kylpynuken valmistusajankohdan mukaan rakennuspohjamaan kasautumisen voi ajoittaa alkaneen aikaisintaan 1800-luvun keskivaiheilta lähtien. Todennäköisesti pohjamaa liittyy alueella 1800-luvun puolivälissä sijainneisiin venäläisiin kasarmirakennuksiin.

Koska metroaseman bussikatoksen perustuskuoppia ei ollut tarkoitus enää suurentaa ja koska tutkimusalueella ei havaittu rakennusjätterakennuksissa kiinteitä rakenteita, ei katsottu aiheelliseksi suorittaa tässä yhteydessä tutkimuksia laajemmalla alalla. Rakennuspohjamaata on tutkimusalueen ympärillä laajalti, joten mahdollisten tulevien rakennustöiden yhteydessä on syytä tarkkailla maapohjaa, jottei tuho- taitaisi mitään, mikä selvittää alueen aikaisempia rakennusvaiheita ja historiaa.

LUETTELO LÖYDÖISTÄ

Posliini- ja fanjanssiesineet (katkelmia n. 90-100 esineestä)

Ehjä: kylpynyкке Frozen Charlotta, lasittamatonta posliinia,
pituus n. 7 cm, valmistettu v. 1850 - 1914.

Palasia seuraavista esineistä:

kahvikuppeja 11 kpl
erilaisia lautasia 30 kpl
tuoppeja 2 kpl
saippuakuppi
neulateline
kastikekulho
erilaisia pieniä ja suuria kulhoja
mahd. pesuvati
siivilä
mahd. teekannu
sähköeristeitä

Astioiden tehdasleimoja:

Arabia v. 1874 - 1890-luku
Gustafsberg v. 1857
Shelton Couldon Place v. 1858
Rörstrand v. 1837

Keramiikkaesineet (paloja n. 30 esineestä)

Osia seuraavista esineistä:

kivennäisvesipulloja 2 kpl
tuoppi
sinappipurkkeja 3 kpl
erilaisia vateja, ruukkuja ja lautasia

Lasiesineet (paloja n. 50 esineestä)

Ehjiä:

pieniä lääkepulloja 2 kpl
pieni venäläinen pullo
pieni ranskalainen pullo

Paloja seuraavista esineistä:

pikareita 9 kpl, 1800-loppupuolelta
juomalaseja 5 kpl
pullon korkki
pikkupulloja, mm. mustepulloja 3 kpl
öljylampun lasi
öljylampun kuvun osia

Puuesineet

sammio
kansia 2 kpl, tammea
kahva (työkalusta tms.)
lankarullia 2 kpl

Metalliesineet

vasaran terä, rautaa
nappi, mahd. messinkiä
soljen osa, messinkiä
reiällinen pyöreä kuparilevy
pellin palasia

Kenkiä

kokonaisia kenkiä 4 kpl
osia n. 50 miesten, naisten ja lasten jalkineesta

Muuta

tiiliä
valkoisia lasitettuja kaakeliuunin palasia
kaakelilaattoja (Pukkila)

LUETTELO KARTOISTA

- s. 10 Kopio peruskartasta 2034 06 HELSINKI, painettu 1979
- 11 Yleiskartta 1:500 Kampin metroasemakaivaus A 3
- 12 Yleiskartta 1:100 Kampin metroasemakaivaus A 4
- 13 Profiilikartta, 1:25, seinämä A, A 3
- 14 Profiilikartta, 1:25, seinämä B, A 3

HELSINKI KAMPPI

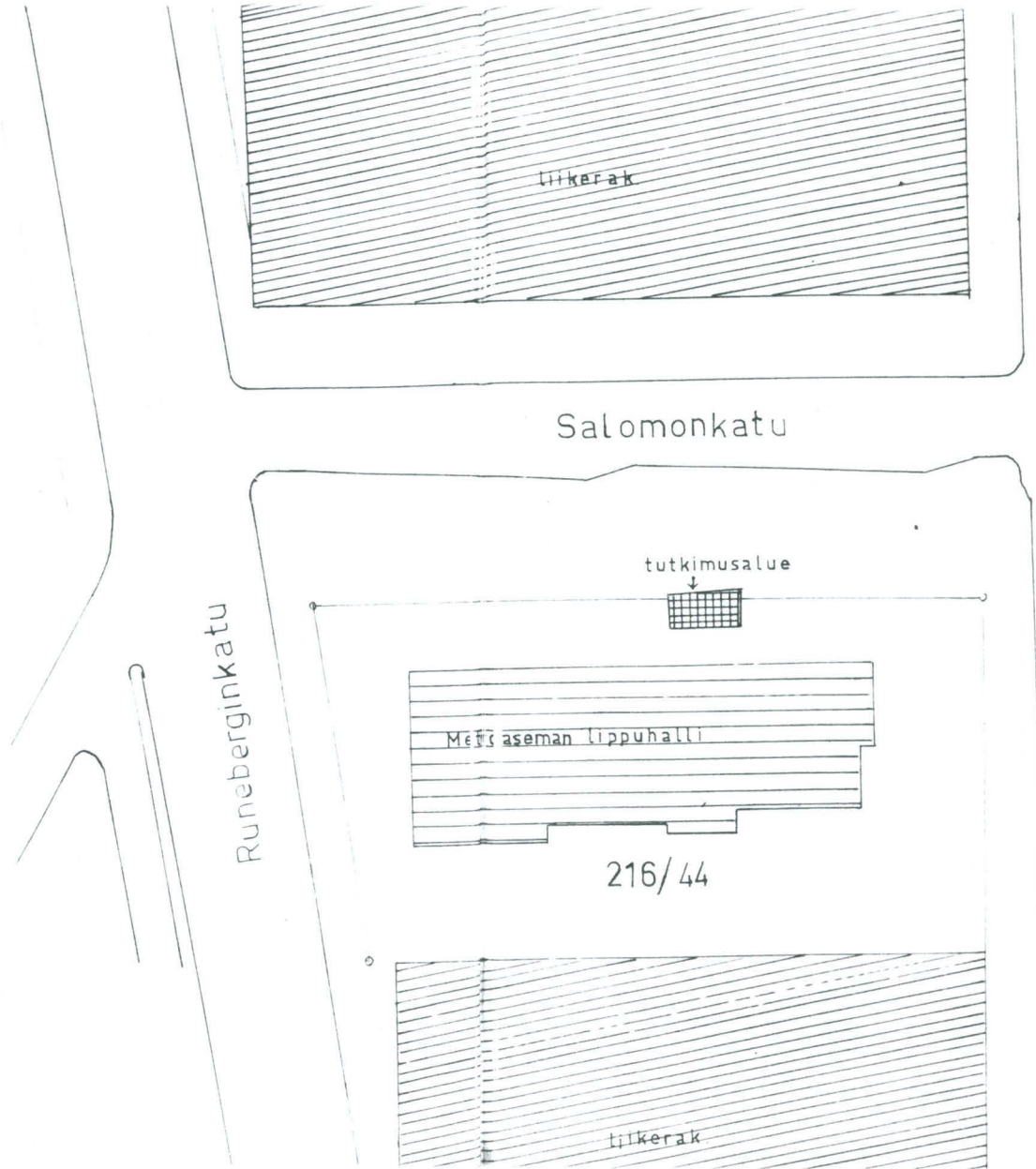
Kampin metroasemakaivaus

kortteli 216, tontti 44

Eero Ahtela 1982

yleiskartta

mittakaava 1:500

Fredrikinkatu